

N:o 78.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1877, kl. 8 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående
afsöndring af jord från indragna häradshöfdingebostället
Hvetlanda Thomas- och Kullagården.*

(I. A.)

Enligt hvad af ofvan berörda, till Riksdagen den 13 nästlidna April af-
lättna nådiga proposition (N:o 46) inhemtas, hade Skomakaren A. E. Borg,
Lovisa Nilsson, Slagtaren C. J. Johansson, Husaren G. A. Carlsson, vice
Kommissionslandtmätaren Elam Mebius och Handlanden A. W. Petri uti en
till Kongl. Maj:t ingifven skrift — under åberopande af Kongl. Maj:ts nå-
diga bref den 11 Augusti 1863, hvarigenom från häradshöfdingebostället Hvet-
landa Thomas- och Kullagården N:is 4 och 6 i Hvetlanda socken, Östra
härad och Jönköpings län under full eganderätt upplåtits plats till bostad åt
provincialläkaren i häradet och byggnadstomter till åtskilliga enskilda per-
soner, tillsammans 94 kvadratref 50 kvadratstänger, mot det att till boställs-
hafvaren för hvardera jordlotten årligen erlades sådan i laga ordning be-
stämd afgäld, i spanmål, som motsvarade ej blott hvad af hela hemmanets
räntor och öfriga allmänna utskylder vid jämförelse af egornas storlek och
beskaffenhet å de afsöndrade lägenheterna belöpte, utan ock hvad som, med
ledning af den jordskyld boställshafvaren af dessa till en del redan derför-
innan upplåttna lägenheter uppburit, kunde skäligen anses utgöra ersättning
för den årliga afkomst, boställshafvaren för öfrigt kunnat af berörda jord-
lotter bereda sig, derest de ej från bostället afsöndrats — i underdånighet

Bih. till Riksd. Prot. 1877. 4 Saml. 1 Afd. 46 Häft.

sökt att från berörda, numera till statsverket indragna och från den 14 Mars 1876 på arrende under 20 år upplåtna boställe få för alltid afsöndra ytterligare sex, delvis redan bebyggda eller till bebyggande afsedda tomter, innehållande, enligt ansökningen bilagd, af landtmätare upprättad karta med beskrifning, 30 kvadratref 45 kvadratstänger. Öfver denna ansökning hade yttrande afgifvits ej mindre af senaste boställshafvaren än äfven af boställets nuvarande arrendatorer, vederbörande kronofogde samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, hvilka alla tillstyrkt den ifrågasatta afsöndringen; och hade i utlåtande den 12 sistlidne Mars Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium, jemte meddelande af den upplysning, att boställets arrendatorer i det för dem gällande kontrakt tillförbundits att, derest i fråga varande ansökning skulle vinna afseende, underkasta sig den inskränkning i boställets område och förmåner, som deraf blefve en följd, emot den nedsättning i årliga arrendeafgiften eller eljest den ersättning, som blefve af Kollegium bestämd, vidare anført, att den till afsöndring ifrågaställda jorden, i betraktande af dess läge och ringa naturliga bördighet, synts företrädesvis lämpa sig att till byggnadsplatser användas, samt att densammas upplåtande för sådant ändamål, på sätt ansökningen afsåge, följaktligen, så vida ersättningen blefve bestämd till det värde, dylika byggnadstomter i Hvetlanda i allmänhet betingade, äfven för det allmänna vore till fördel, vid hvilket förhållande Kollegium hemställt, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att medgifva den sökta jordafsöndringen, under vilkor, *dels* att till boställets nuvarande arrendatorer, under arrendetiden, och derefter till statsverket, erlades årlig afgäld, hvilken borde af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter förslag af skattläggningsmän, bestämmas särskildt för hvar och en af de afsöndrade tomtplatserna till det belopp i spanmål, att lösas efter medelmarkegångspris, som kunde anses äfven för framtiden utgöra full ersättning för tomtplatserna med afseende på deras läge och beskaffenhet i öfrigt, *dels* ock att innehafvarne af tomtplatserna förpligtades att uppföra och underhålla erforderlig stängsel emot boställets tillstötande mark.

I anledning af hvad sålunda förekommit, och under åberopande jemväl af de skäl, som i Kongl. Maj:ts till Rikets Ständer den 14 April 1863 aflåtna nådiga proposition anförts till stöd för den sedermera genom nådiga brefvet den 11 Augusti 1863 skedda upplåtelsen af byggnadstomter från omförmälda boställe, har Kongl. Maj:t i förenämnda nådiga proposition föreslagit Riksdagen att medgifva, att de nu ifrågavarande tomterna måtte till sökandena under eganderätt upplåtas på de af Kongl. Kammarkollegium föreslagna vilkor.

Efter erhållen remiss från Riksdagens båda Kamrar har Stats-Utskottet detta ärende till behandling förehaft, och ehuru Utskottet ansett, att vid afsöndring af jordlotter till så ringa omfång och värde, som de nu ifråga-

varande, det vore för staten fördelaktigare, om en bestämd köpeskilling på en gång för desamma erlades i stället för årlig afgäld, har Utskottet dock icke trott sig böra föreslå Riksdagen att i detta fall frångå hvad Kongl. Maj:t, angående afgälds erläggande, i den nådiga propositionen hemställt, helst afsöndring af jord från berörda boställe redan förut, jemlikt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 25 Juli 1863 samt Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda nådiga bref den 11 Augusti samma år, blifvit mot årlig afgäld medgifven, och då denna afgäld blifvit bestämd att utgå i spanmål, torde jemväl den nu ifrågasatta böra efter samma beräkning erläggas. Deremot har af skäl, som vid frågor af enahanda beskaffenhet förut blifvit af Riksdagen anförda, stängselskyldighet icke ansetts böra, utan afseende å dess behöflighet, ovilkorligen åläggas innehafvarne af afsöndrade tomtplatserna; hemställande alltså Utskottet,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende täckts föreslå; dock att innehafvarne af omförmälda tomtplatser endast, om så påfordras, varda skyldige att uppföra och underhålla stängsel emot boställets tillstötande mark.

Stockholm den 8 Maj 1877.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.
